

Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet

Oulun kaupunki

KH 30.8.2021

KV 6.9.2021

Sisällys

1.	YLEISTÄ	2
1.1.	Lähtökohdat varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteille	2
1.2.	Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet kaaviona	2
2.	VARAINHANKINTA	3
2.1.	Yleiset periaatteet	3
2.2.	Varainhankinnassa käytettävät vaihtoehdot.....	3
2.3.	Laina-aikojen tavoitejakauma.....	4
2.4.	Varainhankinnan riskit ja niiltä suojautuminen.....	4
2.5.	Suojaamisen periaatteet	5
2.6.	Varainhankinnan ja suojausten raportointi.....	5
3.	SIJOITUSTOIMINTA	6
3.1.	Lähtökohdat.....	6
3.1.1.	Kassavarojen määritelmä ja tavoitemäärä.....	6
3.1.2.	Konsernitili ja lyhytaikainen sijoittaminen	7
3.2.	Sijoitustoiminnan periaatteet.....	7
3.2.1.	Sijoitustoiminnan tavoite	7
3.2.2.	Omaisuuslajijakauma ja vaihteluvälit	7
3.2.3.	Sijoitusinstrumentit omaisuuslajeittain.....	8
3.2.4.	Varainhoidon periaatteet	9
3.3.	Vastuullinen sijoittaminen ja sijoitustoiminnan periaatteet	9
3.3.1.	Vastuullisen sijoittamisen keskeiset periaatteet	9
3.3.2.	Vastuullinen sijoittaminen käytännössä.....	9
3.4.	Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	10
3.5.	Sijoitustoiminnan seuranta ja raportointi	12
3.6.	Sijoitustoiminnan vastuut ja valtuudet	12
3.7.	Sijoitustoiminnan periaatteiden päivitys.....	12

1. YLEISTÄ

1.1. Lähtökohdat varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteille

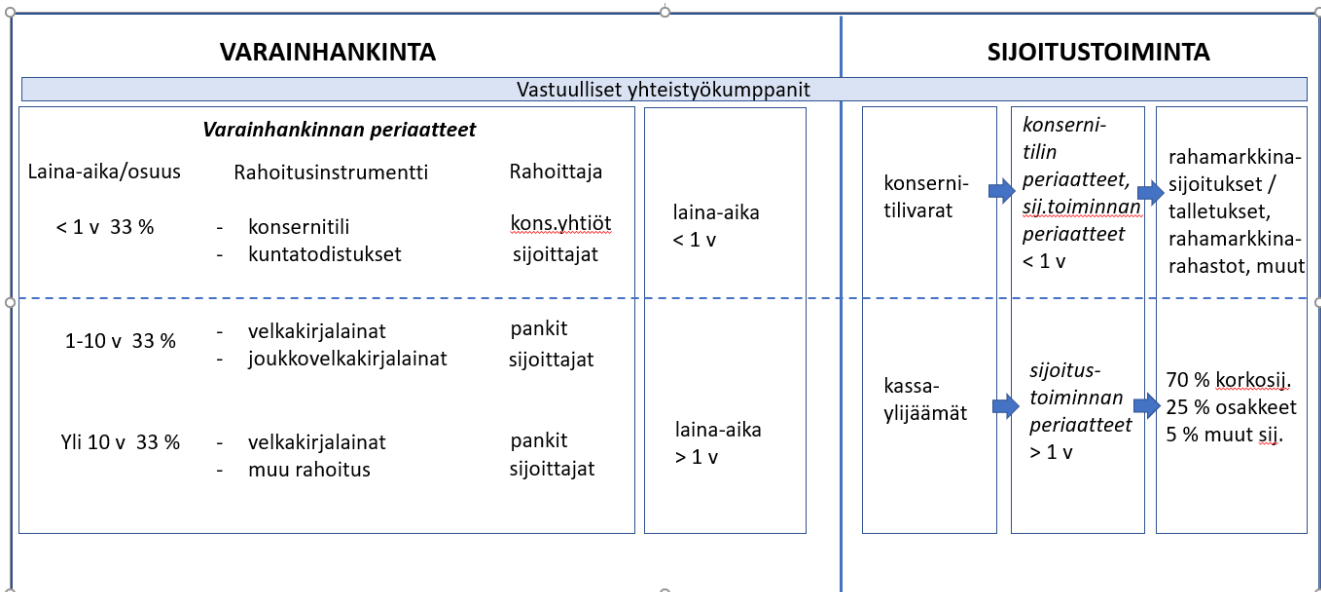
Kuntalain mukaan valtuuston tehtävänä on päättää varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Kuntalain säännöksen tarkoituksena on korostaa valtuuston roolia kunnan varallisuuden hoitoa ja sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Päätösvalta kohdistuu koko kunnan omaisuuteen ja varallisuussmassaan. Valtuuston tulee ottaa selkeä kanta siihen, minkälaiseen omaisuuteen kunnan pääomaa sidotaan ja minkälaisella riskitasolla sekä valvoa, että pääoma on tehokkaassa käytössä. Kunnan varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan tulee perustua kuntastrategiaan ja palvella sen tavoitteiden toteutumista.

Sijoitustoiminta jaetaan kunnan toimialaan liittyvään sijoittamiseen ja kassavarojen sijoittamiseen. Lisäksi kunnalla voi olla toimeksiantona sijoitettavia lahjoitusrahavaroja. Toimialasijoituksia ovat oman tai vieraan pääomanehtoiset sijoitukset yhteisöihin, jotka hoitavat kunnan tehtäviä tai joiden toiminnan tarkoituksena on tukea kunnan tehtäviin liittyviä päämääriä. Toimialasijoittamisen periaatteet on linjattu valtuuston hyväksymässä Oulun kaupungin omistajapolitiittiset linjaukset asiakirjassa.

Kassavarojen sijoittamisella tarkoitetaan kassaylijäämiä, joita ei ole sidottu maksuliikenteen ylläpitoon. Kassavarojen sijoittaminen hoidetaan sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti mahdollisimman tuottavasti, turvavasti ja vastuullisesti kokonaisriskit huomioiden. Kassavarojen sijoittamisen ensisijaisena tavoitteena on maksuvalmiuden turvaaminen.

1.2. Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet kaaviona

Kaaviossa kuvataan varainhankinnan periaatteet laina-ajan ja rahoitusinstrumentin sekä rahan lähteen mukaan. Sijoitustoiminnan periaatteissa kuvataan lyhytaikainen kassavarojen sijoittaminen konsernitilille, pankkitalletuksiin, rahamarkkinarahastoihin tai muihin rahamarkkinainstrumentteihin. Yli vuoden mittaiset sijoitukset jaetaan korko- ja osakesijoituksiin sekä muihin sijoituksiin.

2. VARAINHANKINTA

2.1. Yleiset periaatteet

Oulun kaupungin hallintosäännön 70 §:n mukaan kunnan rahatalouden tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen. Valtuusto päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä vieraan pääoman ja antolainojen muutoksista. Valtuusto päättää myös takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Kaupunginhallitus päättää lainanotosta (vieras pääoma) ja lainan antamisesta kaupunginvaltuuston asettamissa rajoissa. Liike-laitokset lainaavat tarvitsemansa rahoituksen peruskunnalta ja johtokunnat päättävät liikelaitoksen lainanotosta kaupunginvaltuuston asettamissa rajoissa.

Valtuusto päättää varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet sekä takausten myöntämisen periaatteet.

Muutoin kunnan rahataloudesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunginhallituksen jatkodelegoinnin mukaan kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää kaupungin lainanotosta kaupunginvaltuuston asettamissa rajoissa sekä kaupungin lainakannan suojaamisesta.

Lisäksi varainhankinnassa noudatetaan seuraavia periaatteita. Varainhankinnan tavoitteena on turvata Oulun kaupungin maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa. Oulun kaupunki hankkii rahoituksen peruskunnalle ja liikelaitoksille. Tytäryhteisöt hankkivat pitkäaikaisen rahoituksensa ensisijaisesti rahoittajilta ja lyhytaikaista rahoitusta tytäryhteisöt voivat hankkia konsernitilin limiittiä hyödyntämällä konsernitilin periaatteiden mukaisesti. Kaupungin rahoitus hoidetaan pääsääntöisesti euromääräisenä. Valuuttalainaa voi olla korkeintaan 10 % kokonaislainamäärästä.

Maksuvalmiuden turvaaminen edellyttää kustannustehokasta riskien hallintaa. Riskien hallintaa käsitellään tarkemmin kappaleessa 2.4

2.2. Varainhankinnassa käytettävät vaihtoehdot

Varainhankinta jaetaan alla olevan erittelyn mukaisesti lyhytaikaiseen (alle 1 v) ja pitkäaikaiseen rahoitukseen (yli 1 v). Lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta tasapainottamalla turvataan kassan riittävyys muuttuvissa olosuhteissa. Pitkällä rahoituksella pienennetään erityisesti jälleenrahoitusriskiä – riskeistä tarkemmin kappaleessa 2.4.

Lyhytaikainen rahoitus

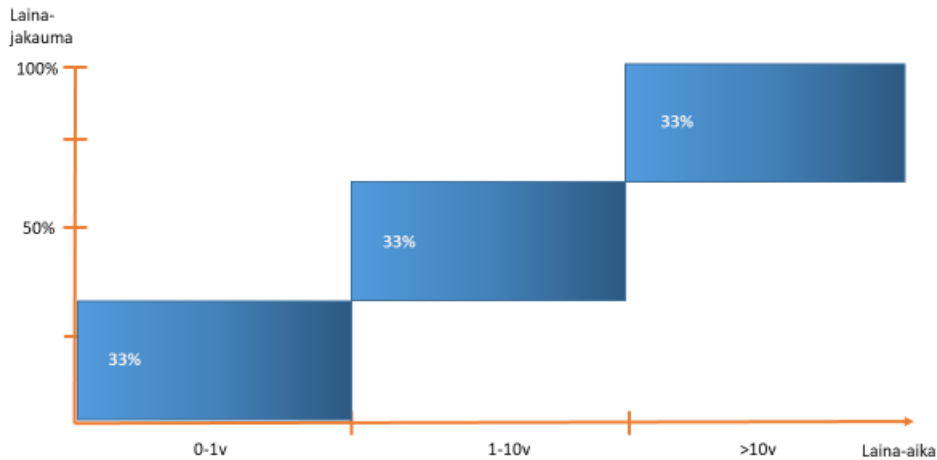
- konsernitili
- kuntatodistukset (lyhytaikainen joukkovelkakirjalaina)
- pankkitilien luottolimitit

Pitkäaikainen rahoitus

- velkakirjalainat
- joukkovelkakirjalainat
- leasing-rahoitus

2.3. Laina-aikojen tavoitejakauma

Laina-aikojen tavoitejakaumakaaviossa esitetään lainasalkun eri laina-aikojen prosenttiosuudet. Erääntyvien lainojen tavoitelaina-ajat ja suhteelliset osuudet jakaantuvat siten, että yhden vuoden aikana erääntyviä lainoja n. 33 %, 1-10 vuoden aikana erääntyviä lainoja 33 % ja yli 10 vuoden jälkeen erääntyviä lainoja on 33 %.

Tavoiteltu laina-aika mahdollistaa vakaan ja pitkän rahoituskannan sekä turvaa rahoituksen yli suhdannesyklien. Tavoiteltu keskimääräinen laina-aika on 8-12 vuotta, näin uudelleen rahoitettava määrä on hallittavissa myös haastavassa markkinatilanteessa, jossa esimerkiksi rahoituksen saatavuus tai hinta on epäedullinen kaupungille.

2.4. Varainhankinnan riskit ja niiltä suojautuminen

Varainhankinnan riskit ovat rahan hintaan liittyviä (hintariski), markkinakorkoihin liittyviä (markkinariski), rahan saatavuuteen liittyviä (saatavuusriski) ja erääntyvien lainojen uudelleen rahoittamiseen liittyviä (jälleenrahoitusriski). Rahoitukseen liittyviltä riskeiltä pyritään suojautumaan hajauttamalla rahoitusta mm. laina-ajan pituuden, lyhennystavan, rahoituslähteen ja korkoperusteen mukaan.

Hintariski muodostuu rahoituksen riskipreemiosta (= lainan marginaali), joka on markkinakoron päälle lisättävä velallisen riskipremio. Rahan kokonaishinta muodostuu lähtökohtaisesti viitekorosta ja marginaalista, johon vaikuttaa merkittävästi yleinen taloudellinen tilanne.

Hallintakeino: Hintariskiä hallitaan ottamalla lainarahoitusta pitkillä marginaalisidonnaisuuksilla

Suojauksilla voidaan hallita tai poistaa esimerkiksi korkojen nousun haitallisia vaikutuksia. Vaihtuvakorkoinen laina voidaan korkosuojaussopimuksella muuttaa kiinteäkorkoiseksi, jolloin korkokustannusten ennakoitavuus paranee. Korkosuojaussopimus mahdollistaa vaihtoisesti myös kiinteäkorkoisen lainan muuttamisen vaihtuvakorkoiseksi. Suojaussopimus on erillinen sopimus, jolla suojataan yksi tai useampi laina. Koska suojaamisesta aiheutuu kustannuksia, toteutetaan suojaukset kustannustehokkaalla suhdannesyklit huomioivalla tavalla.

Markkinariski tarkoittaa markkinakorkojen muutosta rahoitusmarkkinoilla, joka ilmenee ennakoimattomana korkojen muutoksena.

Hallintakeino: Vaihtelua voidaan hallita sitomalla osa lainasalkun markkinakoroista pitkiin korkoihin, jolloin niiden ennustettavuus paranee.

Saatavuusriski kasvaa haastavien markkinatilanteiden seurauksena ja realisoituu rahoituksen saatavuuden heikentymisenä.

Hallintakeino: Saatavuusriskiä hallitaan rahoitusvaihtoehtoja monipuolisesti hyödyntämällä, joista merkittävin hallintakeino on pitkät laina-ajat.

Jälleenrahoitusriski liittyy erääntyviin lainoihin, joita ei makseta pois kassavaroilla vaan nostetaan laina vanhojen lainojen uudistamiseen. Jälleenrahoitusriski sisältää edellä mainitut hinta- ja saatavuusriskit. Jälleenrahoitusriski on korkeampi lyhytaikaisessa rahoituksessa.

Hallintakeino: Jälleenrahoitusriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, laina-aikoja hajauttamalla ja pidentämällä. Pitkät laina-ajat lisäävät kassavirtojen ennustettavuutta, mutta nostavat kustannuksia, joten optimaalinen rahoitus rakentuu edullisemmasta lyhytaikaisesta ja kalliimmasta pitkäaikaisesta rahoituksesta. Jälleenrahoitusriskiä pienennetään myös riittäväillä kassavaroilla, joilla turvataan maksuvalmius kaikissa olosuhteissa vähintään yhden kuukauden kassamenoja vastaavaksi.

Jälleenrahoitusriskiä jää kuitenkin aina avoimeksi, eikä sitä ole taloudellisesti järkevää poistaa kokonaan, sillä pelkästään pitkän rahoituskannan ylläpitäminen on kustannuksiltaan kallista. Avoin jälleenrahoitusriski on pidettävä sellaisella tasolla, joka pystytään hallitsemaan.

2.5. Suojaamisen periaatteet

Rahoituksen hinta-, markkina-, saatavuus- ja jälleenrahoitusriski ovat tasapainoteltavia asioita. Rahoituksen laina-aikajakautaman optimaalisella rakenteella turvataan rahoituksen pysyvyys taloudellisesti järkevällä ja tehokkaalla tasolla. Suhdanteiden muuttuessa myös olemassa olevia suojauksia muutetaan tulevaisuuden taloustilanteeseen parhaiten sopivalla tavalla.

Tavoiteltu korkosuojaus vaihtelee 40 prosentista 60 prosenttiin. Kaupunginhallitus arvioi suojausasteen sopivuutta lainaa nostettaessa ja/ tai suojaussopimusta tehtäessä kulloisenkin markkina- ja riskitilanteen mukaan. Tavoitellusta suojausasteesta on mahdollista poiketa, mikäli kaupunginhallitus pitää poikkeamista perusteltuna markkinatilanne ja kaupungin etu huomioiden. Korkosuojattuja (kiinteäkorkoisia) ovat lainat, joiden korko pysyy muuttumattomana vähintään yhden vuoden ajan. Korkosuojaamattomia (vaihtuvakorkoisia) ovat lainat, joiden korko muuttuu vähintään kerran vuodessa.

2.6. Varainhankinnan ja suojausten raportointi

Varainhankinnasta raportoidaan kaupunginhallitukselle kuukausittain ja suojauksista neljännesvuosittain. Katava katsaus varainhankinnasta, laina-aikajakautamista ja suojauksista sekä sijoituksista raportoidaan kaupunginhallitukselle kerran vuodessa tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen. Kaupunginhallitukselle annettavassa katsauksessa informoidaan varainhankinnan periaatteiden toteutumista, kerrotaan tulevasta varainhankinnan toimenpiteistä ja annetaan katsaus rahoitusmarkkinoiden tilanteesta.

3. SIIJOITUSTOIMINTA

3.1. Lähtökohdat

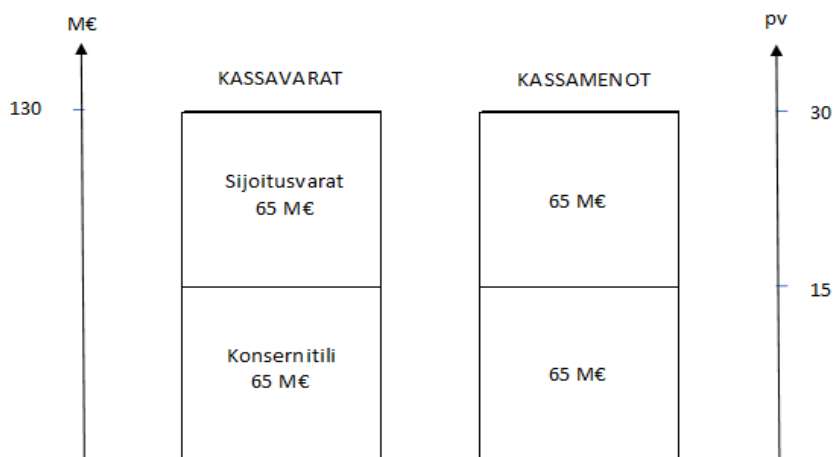
Kuntaliiton ohjeen mukaan kunnan sijoitustoiminnan tulee lähtökohtaisesti olla taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sijoituksen reaaliarvon säilyttämistä. Sijoitusten tuoton tulisi kattaa myös sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Sijoitustoiminnassa on otettava huomioon kunnan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen. Maksuvalmiussuunnitelmalla arvioidaan sijoituksiin käytettävissä oleva rahamäärä ja sijoitusaika. Suunnittelun tarve syntyy kassatulojen ja -menojen eriaikaisesta kertymästä. Sijoitusten likvidiys turvataan instrumenttien jälkimarkkinakelpoisuudella. Sijoitusten rahoittaminen lainanotolla tulee kysymykseen vain toimialaan liittyvissä sijoituksista.

3.1.1. Kassavarojen määritelmä ja tavoitemäärä

Kassavaroilla tarkoitetaan maksuliikennevaroja ja kassaylijäämää. Maksuliikennevaroja ovat rahalaitoksen käyttöileillä olevat varat sekä käteisvarat. Kassaylijäämää ovat rahoitusarvopaperit, jotka eivät ole sidottu maksuliikenteen ylläpitoon.

Oulun kaupungin kassavarat koostuvat pankkitileillä ja sijoituksissa olevista varoista sekä erillisistä rahastoiduista varoista. Kassavarojen sijoittaminen hoidetaan sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti mahdollisimman tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti kokonaisriskit huomioiden. Sijoitustoiminta on hoidettava suunnitelmallisesti siten, että maksuvalmius turvataan ja sijoitustoiminnan riskit kartoitetaan ja niiltä pyritään suojautumaan ennakolta. Tavoitteena on, että kassavaroilla turvataan maksuvalmius noin kuukaudeksi. Kuukauden maksuvalmius eli kassavarojen määrä lasketaan talousarviossa olevista Oulun kaupungin kassamenoista.

Sijoitettavia varoja eli kassaylijäämää ovat ne kassavarat, jotka eivät ole sidottuja päivittäisen (n. 15 päivää) maksuvalmiuden turvaamiseen. Sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti sijoitettavia varoja ovat peruskunnan kassaylijäämät sekä erilliset rahastovarot esimerkiksi kehittämisrahaston, vahinkorahaston ja lahjoitusrahastojen varat huomioiden testamentissa tai lahjakirjassa esitetyt vaatimukset.

3.1.2. Konsernitili ja lyhytaikainen sijoittaminen

Kaupungin pankkitileillä olevat varat on keskitetty konsernitilille. Konsernitili tehostaa koko konsernin (sis. tytäryhteisöt) pankkitileillä olevien varojen hallintaa ja seurattavuutta. Konsernitilin avulla voidaan minimoida konsernin ulkoisen rahoituksen tarve ja sitä kautta rahoituskustannuksia. Tytäryhteisöt eivät tee erillisiä kassaylijäämien sijoituksia vaan pitävät käteisvaransa konsernitilillä ja saavat niille markkinaehtoisen koron. Tytäryhteisöjen konsernitilillä olevat käteisvarat ovat peruskunnan lyhytaikaista lainaa. Konsernitili mahdollistaa myös konsernitililimiittien hyödyntämisen tytäryhteisöille.

Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi konsernitilivarojen määrä tulee suhteuttaa ennakoitavien kassamenojen mukaan. Konsernitilivaroista yli 65 milj. euroa ylittävä osa voidaan sijoittaa mahdollisemman riskittömästi ja lyhytaikaisesti (pankkitalletukset, rahamarkkinarahastot ja muut rahamarkkinainstrumentit) siten, että sijoitukselle saadaan korkeampi tuotto kuin konsernitilillä.

Pankkitileille oleville varoille on vaikea saada reaalityttöä, joten konsernitilivarat pyritään pitämään ennakoitavien kassamenojen edellyttämällä tasolla, joka selviää kassasuunnittelulla.

3.2. Sijoitustoiminnan periaatteet

3.2.1. Sijoitustoiminnan tavoite

Sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti sijoitettavat kassaylijäämät sijoitetaan tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti. Turvaavuus tarkoittaa sijoitusten luotto- ja hintariskin rajaamista siten, ettei vaaraa pääoman menettämisestä ole tai että se on vain vähäinen. Sijoitusten reaaliarvon säilyminen edellyttää vähintään inflaation taasoista tuottoa. Sijoitusten pitkän aikavälin tuottotavoite on inflaation ylittäminen kahdella (2) prosentilla. Lisäksi tuottoa tarkasteltaessa huomioidaan varainhankinnan keskikorko.

3.2.2. Omaisuuslajijakauma ja vaihteluvälit

Omaisuuslajijakaumalla voidaan hallita riskitasoa ja hyödyntää markkinatilannetta. Riskiä pienentää varojen hajauttaminen omaisuuslajien välillä (korko/osake/muut sijoitukset) ja omaisuuslajien sisällä.

Alla olevassa taulukossa on esitetty omaisuuslajit, omaisuuslajien neutraalipaino ja omaisuuslajien vaihteluvälit. Omaisuuslajit jaetaan korko-, osake- ja muihin sijoituksiin. Sijoitusvarojen omaisuuslajijakaumia tarkasteltaessa lasketaan yhteen peruskunnan (sis. myöskin vahinkorahaston), kehittämisrahaston ja Oulun valistustalorahaston sijoitusvarat. Lahjoitusrahastojen sijoitukset voivat poiketa alla olevasta omaisuuslajijakaumasta lahjakirjan antajan erityisehtojen vuoksi. Lahjoitusrahastoissa voi muista poiketen olla samasta syystä suoria osakesijoituksia. Taulukon jälkeen on omaisuuslajikohtaisesti eritelty sijoitusinstrumentit.

Pääpaino sijoittamisessa on korkosijoituksissa 70 %, koska korkosijoitusten vuotuinen arvovaihtelu on normaalioloissa vähäistä. Osakesijoitusten osuus on 25 % sijoituksista. Osakesijoituksista saatava tuotto on yli ajan tarkastelussa korkeampi kuin korkosijoitusten tuotto. Muita sijoituksia (5 %) hyödynnetään markkinatilanteen mukaisesti. Muut sijoitukset -omaisuusluokka parantaa salkun hajautusta ja sen riippuvuus korko- ja osakemarkkinoista on alhaisempi. Eri markkinatilanteissa vaihdellaan omaisuuslajipainotuksia tuottojen maksimoimiseksi riskit huomioiden. Omaisuuslajien vaihteluvälit mahdollistavat esimerkiksi korkosijoitusten painotusten muuttamiset sijoitussalkun sisällä 50 prosentin ja 100 prosentin välillä. Osakesijoitusten vaihteluväli on 0 - 35 prosentin välillä.

Sijoitusinstrumenttien (sijoitustuotteiden) valinnassa suositaan suoria ja kustannustehokkaita sijoitusratkaisuja ja ne tehdään pääsääntöisesti euromääräisenä. Esimerkiksi aktiivisesti hoidettujen rahastojen hoitopalkkiot ovat yleensä kalliimpia kuin suorien sijoitusratkaisujen kustannukset.

Strukturoiduilla sijoitustuotteilla voidaan mm pienentää pääoman menetykseen liittyvää riskiä pääomaturvan avulla. Pääomaturvalla ei voida kuitenkaan poistaa vastapuoliriskiä.

Omaisuuslaji	Omaisuuslajien neutraalipaino	Omaisuuslajien vaihteluväli
Korkosijoitukset	70 %	50 - 100 %
Osakesijoitukset	25 %	0 - 35 %
Muut sijoitukset	5 %	0 - 15 %

3.2.3. Sijoitusinstrumentit omaisuuslajeittain

Sijoitusinstrumentti luokitellaan sijoituksen kohde-etuuden mukaiseen omaisuuslajiin esim. osake-ETF luokitellaan osakesijoituksiin.

Nopeaan voitontavoitteluun ei pyritä lyhytaikaisen spekulatiivisen sijoitustoiminnan avulla, esimerkiksi päivän sisäistä kauppaa tai johdannaisiin sijoittamista ei harjoiteta.

Korkosijoitukset

- **Rahamarkkinasijoitukset (alle 1v)**
  - pankkitilit
  - pankkitalletukset
  - rahamarkkinarahastot
  - muut rahamarkkinainstrumentit (sijoitus- ja yritystodistukset).
- **Joukkolainat (yli 1v)**
  - suorat joukkolainat
    - yrityslainat ja valtionlainat
      - luottoluokitus sijoitushetkellä investment grade -luokitus (vähintään BBB- eli paremman luottoluokituksen yrityslainat)
      - mikäli luottoluokitus putoaa sijoitusaikana high yield -tasolle (alle BBB-), arvopaperin myynti arvioidaan tapauskohtaisesti markkinahinnan ja luottovastuutapahtuman todennäköisyyden mukaan
      - ei sijoituksia kauppasaarossa olevien maiden valtionlainoihin
  - ETF:t, JVK-rahastot, myös high yield -rahastot
  - strukturoidut luottoriskilainat (myös high yield)
  - vähintään 80 prosenttisesti pääomaturvatut strukturoidut lainat (liikkeellelaskija vähintään BBB-)
  - vakuutusyhtiöiden perustekorkoiset kapitalisaatiosopimukset

Osakesijoitukset

- ETF:t, rahastot, strukturoidut lainat
- yhdistelmärahastot
  - luokitellaan varovaisuusperiaatteen mukaan osakesijoituksiksi
- alle 80 prosenttisesti pääomaturvatut strukturoidut lainat
- suorat osakesijoitukset kaupunginhallituksen päätöksellä

Muut sijoitukset

- pääomasijoitukset (listaamattomat)
- kiinteistörahastot
- hyödykerahastot
- Hedge-rahastot
- muut vaihtoehtoiset sijoitukset

3.2.4. Varainhoidon periaatteet

Sijoitusvaroja hoidetaan itse ja/tai yhteistyössä varainhoitajien kanssa. Varainhoidon lähtökohtana on sijoitustoiminnan periaatteiden noudattaminen. Sijoitusten hoidolla (varainhoitaja tai itse) pyritään maksimoimaan tuotto sovitulla riskitasolla. Varainhoidossa hyödynnetään arvostettuja ja tunnettuja varainhoitajia, jotka ovat YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden allekirjoittajia.

3.3. Vastuullinen sijoittaminen ja sijoitustoiminnan periaatteet

3.3.1. Vastuullisen sijoittamisen keskeiset periaatteet

Oulun kaupungilla vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa sijoitustoimintaa, jossa varainhoitajayhteistyö huomioi ympäristöön (Environmental), sosiaaliseen (Social) vastuuseen ja hyvään hallintotapaan (Governance) liittyviä ns. ESG-asioita sijoitussalkun tuotto- ja riskiprofiilin edistämiseksi. Osana vastuullista sijoittamista sijoitusten odotettu tuottotaso, sijoitusten riittävä hajautus sekä kohtuuhintainen varainhoito ovat keskeisiä sijoituspäätöksenteossa.

Vastuullisen sijoittamisen ensisijainen muoto on varainhoitajayhteistyö. Käytettävät varainhoitajat ovat YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden allekirjoittajia (United Nations Principles for Responsible Investment, UN PRI), jotka systemaattisesti kehittävät vastuullista sijoittamistaan. YK:n Global Compact -periaatteet ohjaavat Oulun kaupungin sijoitusvalintoja.

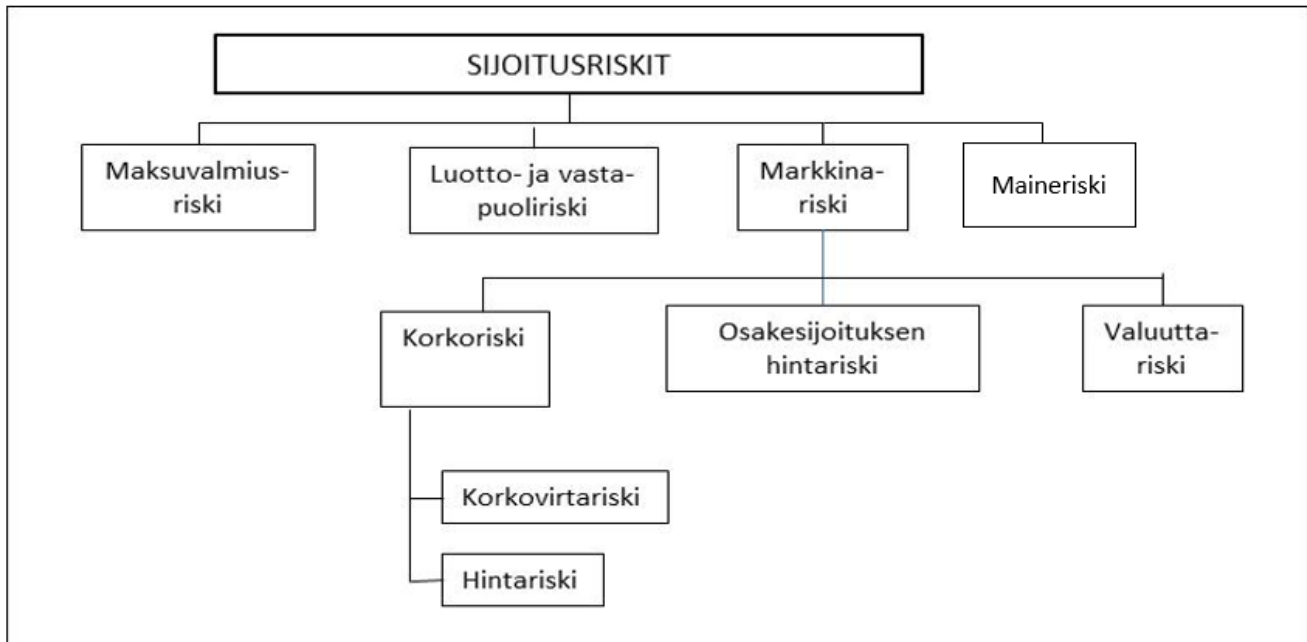
3.3.2. Vastuullinen sijoittaminen käytännössä

Varainhoitajayhteistyössä Oulun kaupunki käy säännöllistä vuoropuhelua varainhoitajien kanssa ESG-asioista sijoitusten tuotto- ja riskiprofiilin edistämiseksi sekä edellyttää varainhoitajilta vuosittaista raportointia ESG-asioista. Odotuksena on, että varainhoitajat huomioivat oheisissa periaatteissa kuvatut vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja toteuttamistavat toiminnassaan sekä raportoivat niiden toteutumisesta.

Oulun kaupunki poissulkee fossiilisten polttoaineiden tuotantoon liittyvät sekä kansainvälisiä normirikkomuksia tehneet sijoituskohteet kattaen ympäristön, ihmisoikeudet ja työntekijöiden oikeudet sekä korruption (YK:n Global Compact -periaatteet). Oulun kaupunki suosii ilmastoystävällisiä ja vastuullisuusasioita huomioivia sijoitusratkaisuja.

3.4. Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Sijoittamiseen liittyvät riskit jaetaan maksuvalmiusriskiin, luotto- ja vastapuoliriskiin, ja markkinariskiin.

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa, että kunnan rahavarat eivät riitä kassamaksuista selviytymiseen. Riskin toteutumisesta aiheutuu viivästyskorkoja ja suunnittele mattoman varainhankinnan lisäkustannuksia.

Hallintakeino:

Maksuvalmiusriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, riittävän suurilla ja likvideillä kassavaroilla. Riittävien kassavarojen lisäksi hyödynnetään pankkitili- ja kuntatodistusohjelmalimiittejä. Maksuvalmiusriskiä alennetaan hajauttamalla sijoitukset määräaikaisiin ja jälkimarkkinakelpoisiin sijoituksiin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Luotto- ja vastapuoliriski tarkoittaa, että kunta ei saa takaisin sijoittamaansa pääomaa tai sen korkoa. Luotto- ja vastapuoliriski on huomioitava tuottovaatimusta asetettaessa. Riski toteutuu, mikäli vastapuoli ei suorita sitoumuksen arvon mukaista hintaa.

Hallintakeino:

Luotto- ja vastapuoliriskin todennäköisyyttä alennetaan rajaamalla sijoitukset luottoluokitusten mukaan.

Luotto- ja vastapuoliriskin hallitsemiseksi määritellään sallitut sijoituskohteet, niiden riskiluokat ja yksittäisten sijoitusten osuudet. Sijoituskohteet ja riskiluokat on määritelty kohdassa 3.2.3.

Markkinariskit

Markkinariskejä ovat korkoriski, osakesijoitusten hintariski ja valuuttariski.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten aiheuttamaa epävarmuutta sijoituksen tuotossa tai sen arvossa. Korkoriski jakaantuu edelleen tuottoon liittyvään korkovirtariskiin ja sijoituksen arvoon liittyvään hintariskiin. Korkoriski toteutuu korkojen vaihdellessa. Korkojen noustessa korkosijoitusten arvot laskevat, vastaavasti korkojen laskiessa korkosijoitusten arvot nousevat. Myös korkosijoituksen pituus vaikuttaa korkoriskiin.

Korkovirta tietyllä ajanjaksolla koostuu korkotuotoista. Korkovirtariski on suurimmillaan sijoituksissa, joiden korkosidonnaisuusaika on lyhyt. Kiinteäkorkoisissa sijoituksissa kuten määräaikaistalletuksissa ei korkovirtariskiä ole sijoituksen voimassaoloaikana.

Arvopaperisijoituksen hintariskin suuruutta voidaan mitata volatiliteetin eli keskihajonnan tunnusluvulla. Mitä suurempi volatiliteetti, sitä suurempi on sijoituksen tulevaan tuottoon liittyvä epävarmuus. Esimerkiksi osakkeiden kohdalla ajoittain voimakkaat arvon heilahtelut laskevat osakkeen arvoa ja osakkeelle muodostuu hintariski.

Korkoriskiä hallitaan korkovirtariskiä alentamalla siten, että sijoitetaan kiinteäkorkoisiin tai pitkään korkojaksoon sidottuihin korkoinstrumentteihin. Korkosijoitusten markkinariskiä alennetaan hajauttamalla sijoitukset kestoja ja korkojaksoja. Instrumenttikohtaista riskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset korko- ja osakesijoituksiin, jotka poikkeavat toisistaan korko- ja hintariskin suhteen. Joukkolainojen ja osakkeiden hintakehitys suhteessa korkojen kehitykseen on yleensä vastakkainen, joten osakkeiden painoa muuttamalla voidaan samanaikaisesti lisätä sijoitussalkun tuottoa ja vähentää riskiä.

Osakesijoitusten hintariski on mahdollinen sijoitettaessa osakemarkkinoille joko suorina osakesijoituksina tai osakerahasto-osuuksina. Osakesijoitusten arvonmuutokset voivat olla suuria. Osakesijoituksen hintariski on suurempi kuin joukkovelkakirjalainassa. Osakesijoittamisen riskiä hallitaan muuttamalla osakesijoitusten suhteellista osuutta pörssin kehitys ja suhdannevaihtelut huomioiden sekä hajauttamalla omistukset useisiin osakkeisiin.

Pörssinoteeratuissa indeksirahastoissa (ETF) rahaston arvopaperit ja niiden painoarvot ovat mahdollisimman tarkasti kohdeindeksin mukaisia. ETF-rahastojen hallinnointikustannus on alhainen ja hajautus indeksin mukainen.

Valuuttariski liittyy sijoituksiin, jotka eivät ole euromääräisiä. Esimerkiksi dollarimääräisen sijoituksen arvo laskee, jos dollarin arvo laskee euroon nähden. Valuuttakurssimuutosten ennustaminen on vaikeaa.

Valuuttariskiä hallitaan rajaamalla muiden kuin euromääräisten sijoitusten osuus korkeintaan 10 prosenttiin sijoitusten määrästä (hankintahinta). Jos sijoituskohde on muu kuin euromääräinen, valuuttariskiltä voidaan suojautua valitsemalla valuuttariskiltä suojattuja sijoitusinstrumentteja, jos sellaisia on tarjolla.

Maineriski tarkoittaa tilannetta, jossa Oulun kaupunki joutuu negatiivisen huomion kohteeksi sijoitustoiminnassa. Maineriski voi liittyä itse sijoitustoimintaan tai yhteistyökumppaneihin ja se voi olla aiheellista tai aiheellonta.

Hallintakeino: selkeän toimintamallin noudattaminen ja viestinnälliset valmiudet vastata mainerisktiin. Yhteistyö vastuullisuusperiaatteisiin sitoutuneiden varainhoitajien kanssa. Maineriskiä hallitaan vastuullisuusasioiden systemaattisella huomioimisella.

3.5. Sijoitustoiminnan seuranta ja raportointi

Sijoitustoiminnan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan talouden raportoinnin yhteydessä kaupunginhallitukselle kuukausittain. Vastuullisuusasioiden osalta raportointi tehdään vuosittain.

Sijoitustoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan vertailuindeksillä, joka koostuu korko- ja osakeindeksin osista.

35%	Euribor 3kk	
40%	iBoxx Eurozone Sovereign	Eurooppalaiset valtionlainat -indeksi
25%	MSCI World (TR)	Länsimaiden pörssien osakeindeksi

3.6. Sijoitustoiminnan vastuut ja valtuudet

Sijoitustoiminnan periaatteet	Kaupunginvaltuusto
Sijoitustoiminnan vuosisuunnitelma	Kaupunginjohtaja
Varainhoito- ja muut sopimukset	Kaupunginhallitus tai määräämänsä
Yksittäiset sijoituspäätökset	Kaupunginhallitus tai määräämänsä

3.7. Sijoitustoiminnan periaatteiden päivitys

Sijoitustoiminnan periaatteet päivitetään valtuustokausittain.